

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИКА»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність [192 Будівництво та цивільна інженерія](#)
Освітня програма Будівництво та цивільна інженерія
Рік навчання 1, семестр I, II
Форма навчання денна, заочна
Кількість кредитів ЄКТС 7,0
Мова викладання українська

Лектор курсу

Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в eLearn

Гуменюк Ярослав Олександрович, к.ф.-м.н.,
Чорній Віталій Петрович, к.ф.-м.н.

Gumeniuk@nubip.edu.ua; ychornii@nubip.edu.ua
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1592>
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1148>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета. Дисципліна «Фізика» є частиною теоретичної підготовки, без якої неможливе вивчення дисциплін професійного спрямування. Вивчення фізики забезпечує знання студентів про основні властивості матерії і методи одержання достовірних даних про властивості тіл.

Завдання. Надати студентам достатньо широку теоретичну підготовку в області фізики, властивостей речовин та матеріалів, яка дозволить орієнтуватись у потоці наукової і технічної інформації, використовувати в роботі фізичні закони; сформувати у студентів науковий світогляд, розуміння границь застосування фізичних теорій, вміння оцінювати ступінь достовірності результатів експериментальних чи математичних досліджень; початкові навички проведення вимірювань характеристик фізичних тіл.

Компетентності:

- *Інтегральна компетентність (ІК):*

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі будівництва та цивільної інженерії у процесі навчання, що передбачає застосування комплексу теорій та методів визначення міцності, стійкості, деформативності, моделювання, посилення будівельних конструкцій; подальшої безпечної експлуатації, реконструкції, зведення та монтажу будівель та інженерних споруд; застосування систем автоматизованого проектування у галузі будівництва.

- *Загальні компетентності (ЗК):*

ЗК01 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02 – Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК06 – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК07 – Навички міжособистісної взаємодії.

- *Спеціальні, фахові компетентності (СК):*

СК01 – Здатність використовувати концептуальні наукові та практичні знання з математики, хімії та фізики для розв'язання складних практичних проблем в галузі будівництва та цивільної інженерії.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН01 – Застосовувати основні теорії, методи та принципи математичних, природничих, соціально-гуманітарних та економічних наук, сучасні моделі, методи та програмні засоби підтримки прийняття рішень для розв'язання складних задач будівництва та цивільної інженерії.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні/самостійні)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
I семестр				
Модуль 1. Механіка				
Тема 1-1 Вступ. Основи теорії похибок. Кінематика матеріальної точки.	4/6/8	Знати основні закони кінематики поступального руху матеріальної точки та руху по колу і розуміти їх; вміти аналізувати та застосовувати при розв'язанні задач на цю тему	Лабораторна робота 1.1 Визначення прискорення вільного падіння за допомогою математичного маятника. Виконання самостійної роботи	10 5
Тема 1-2 Динаміка матеріальної точки.	2/2/6	Знати основні закони динаміки поступального руху матеріальної точки та розуміти їх; вміти аналізувати та застосовувати при розв'язанні задач на цю тему	Лаб.роб.1-2 Вивчення законів обертального руху за допомогою маятника Обербека. Виконання самостійної роботи	10 5
Тема 1-3 Закони збереження	3/6/9	Знати закони збереження в механіці (імпульсу, енергії), розуміти їх; вміти аналізувати та застосовувати при розв'язанні задач на цю тему	Лаб.роб.1-4 Визначення модуля Юнга. Виконання самостійної роботи	10 5
Тема 1-4 Сили в механіці.	3/4/8	Знати основні характеристики сил в механіці (гравітації, пружності, тертя) та розуміти їх; вміти аналізувати та застосовувати при розв'язанні задач на цю тему	Лаб.роб. 2-1 Визначення коефіцієнту внутрішнього тертя методом Стокса. Виконання самостійної роботи	10 5
Тема 1-5 Динаміка обертального руху твердого тіла	3/5/6	Знати основні закони динаміки обертального руху твердого тіла та розуміти їх; вміти аналізувати та застосовувати при розв'язанні задач на цю тему	Лаб.роб.1-3 Визначення моменту інерції тіла методом крутильних коливань. Модульна контрольна робота	10 30
Всього за модулем 1	15/23/37			100
Модуль 2 Молекулярна фізика і термодинаміка. Електростатика і струм.				
Тема 2-1 Молекулярно-кінетична теорія	4/6/8	Знати основні експериментальні газові закони, основи молекулярно-кінетична теорія ідеальних газів та	Лаб.роб. 2-3 Визначення коефіцієнту поверхневого натягу рідини	10

ідеального газу		розуміти їх; вміти аналізувати та застосовувати при розв'язанні задач на цю тему	Виконання самостійної роботи	5
Тема2-2 Термодинаміка	3/6/9	Знати основні закони термодинаміки та принцип дії ідеальної теплової машини та розуміти їх; вміти аналізувати та застосовувати при розв'язанні задач на цю тему	Лаб.роб. 2-2. Визначення відношення питомих теплоємностей C_p/C_v методом Клемана-Дезорма. Виконання самостійної роботи	10 5
Тема2-3 Електростатика	4/6/8	Знати основні характеристики електричного поля (напруженість, потенціал, електроємність та ін.) та розуміти їх взаємозв'язок; вміти аналізувати та застосовувати при розв'язанні задач на цю тему	Лаб.роб. 3-1 Дослідження електростатичного поля. Виконання самостійної роботи	10 5
Тема2-4 Речовина в електростатичному полі.	2/2/6	Знати фізичні механізми, що відбуваються в речовині в зовнішньому ел/ст. полі, розуміти їх та вміти застосувати до розв'язання практичних задач	Лаб.роб. 3-2 Визначення е.р.с. гальванічного елемента методом компенсації. Виконання самостійної роботи	10 5
Тема2-5 Закони постійного струму	2/2/7	Знати основні поняття про електричний струм (сила та густина струму, напруга та ін.), закони Ома та Джоуля-Ленца; вміти аналізувати та застосовувати при розв'язанні задач на цю тему	Лаб.роб. 3-3 Дослідження температурної залежності опору металу. Модульна контрольна робота	10 30
Всього за модулем 2	15/22/38			100
Навчальна робота за I семестр				70
Залік				30
Всього за I семестр	30 год. лекцій/ 45 год. лаборат. / 75 год. сам. роб.			100
II семестр				
Модуль 3 Магнетизм. Електромагнітні коливання і хвилі				
Тема3-1 Основи магнетизму	1/1/3	Знати основні характеристики магнітного поля (вектор індукції та напруженість магнітного поля), вміти	Лаб.роб. 4.2 Визначення горизонтальної складової напруженості магнітного поля Землі за	10

		аналізувати та застосовувати при розв'язанні задач на цю тему	допомогою тангенс-гальванометра. Виконання самостійної роботи	5
Тема3-2 Сила Ампера, сила Лоренца Закон Біо-Савара-Лапласа.	2/2/3	Знати основні закони магнетизму - закон БСЛ, Ампера, Лоренца; вміти застосовувати при розв'язанні задач на цю тему	Лаб.роб. 4.1 Визначення питомого заряду електрона методом магнетрона. Виконання самостійної роботи	10 5
Тема3-3 Електромагнітна індукція	1/1/3	Знати основні поняття про явище електромагнітної індукції та самоіндукції, закон Фарадея-Максвелла; вміти аналізувати та застосовувати при розв'язанні задач на цю тему	Лаб.роб. 4.3 Вимірювання циркуляції напруженості магнітного поля соленоїда. Виконання самостійної роботи	10 5
Тема3-4 Вільні та загасаючі коливання в електромагнітному контурі	2/1/3	Знати основні поняття про вільні та загасаючі електромагнітні коливання їх характеристики; вміти аналізувати та застосовувати при розв'язанні задач на цю тему	Лаб.роб. 1.8 Визначення логарифмічного декременту загасання коливачів Виконання самостійної роботи	10 5
Тема3-5 Вимушені коливання в електромагнітному контурі. Змінний електричний струм	2/2/3	Знати основні поняття про вимушені електромагнітні коливання і хвилі, їх характеристики; вміти аналізувати та застосовувати при розв'язанні задач на цю тему. Розуміти механізм генерації змінного електричного струму	Лаб.роб. 5.1 Визначення показника заломлення електромагнітних хвиль Модульна контрольна робота	10 30
Всього за модулем 3	8/7/15			100
Модуль 4 Оптика. Атомна і ядерна фізика.				
Тема4-1 Геометрична оптика.	1/1/3	Знати основні поняття та закони геометричної оптики; вміти аналізувати та застосовувати при розв'язанні задач на цю тему	Лаб.роб. 5.3 Визначення довжини хвилі світла за допомогою кілець Ньютонів. Виконання самостійної роботи	10 5
Тема4-2 Хвильова оптика	2/2/3	Знати основні поняття та закони, що описують явища інтерференції, дифракції, поляризації; вміти аналізувати та	Лаб.роб. 5.6 Визначення довжини хвилі світла за допомогою дифракційної ґратки.	10

		застосовувати при розв'язанні задач на цю тему	Виконання самостійної роботи	5
Тема4-3 Квантова оптика	1/2/3	Знати основні поняття та закони, що описують явища фотоефекту тиску світла, закони теплового випромінювання, поняття про кванти; вміти застосовувати при розв'язанні задач на цю тему	Лаб.роб 6-1 Вивчення оптичного квантового генератора. Виконання самостійної роботи	10 5
Тема4-4 Елементи атомної фізики та квантової механіки	2/2/3	Знати основні характеристики та будову атома, особливості випромінювання світла атомом; вміти аналізувати та застосовувати при розв'язанні задач на цю тему	Лаб.роб. 5.7 Перевірка закону Малюса. Виконання самостійної роботи	10 5
Тема4-5 Елементи фізики атомного ядра	1/1/3	Знати будову ядра, розміри, склад, поняття про ядерні сили, та елементарні частинки; вміти аналізувати та застосовувати при розв'язанні задач на цю тему	Лаб.роб 7.1/7.2 Визначення активності радіонукліду. Визначення коефіцієнту поглинання γ – променів. Модульна контрольна робота	10 30
Всього за модулем 4	7/8/15			100
Навчальна робота за II семестр				70
Екзамен				30
Всього за II семестр	15 год. лекцій/ 15 год. лаборат. / 30 год. сам. роб.			100
Всього за курс	45 год. лекцій/ 60 год. лаборат. / 105 год. сам. роб.			100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Презентації (доповіді) повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	Заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Фізика: **Підручник** для вищих навчальних закладів. Доповнене та правлене видання. В.В. Бойко, Я.О. Гуменюк, П.П. Ільїн - К.: Видавництво ЛІРА-К, 2019. – 745 с.
2. Фізика. **Навчальний посібник**. Бойко В. В., Гуменюк Я. О., Малюта М. В., Чорній В. П. - К.: Видавництво «Ліра_К.», 2022. – 630 с.
3. Лабораторні роботи з фізики. Основи теорії та опис лабораторних робіт. Частина 1. **Навчальний посібник**. В.В.Бойко, Відьмаченко А.П., П.П.Ільїн, Я.О.Гуменюк, Чорній В.П., М.В.Малюта. - К.: редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2021. – 162 с.
4. Лабораторні роботи з фізики. Основи теорії та опис лабораторних робіт. Частина 2. **Навчальний посібник**. В.В.Бойко, Відьмаченко А.П., П.П.Ільїн, Я.О.Гуменюк, Чорній В.П., М.В.Малюта. - К.: редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2021. – 168 с.
5. Практикум з фізики. Основи теорії та опис лабораторних робіт (односеместровий курс). **Навчальний посібник**. Бойко В.В., Відьмаченко А.П., Ільїн П.П., Гуменюк Я.О., Чорній В.П., Малюта М.В. - К.: редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2019. – 195 с.

Допоміжні

1. Фізика. Довідник. В.В. Бойко, В.П. Чорній, М.В. Малюта – К.: Видавництво «Профі», 2017. – 410 с.
2. Фізика: підручник для вищих навчальних закладів. Бойко В.В., Сукач Г.О., Кідалов В.В. – К.: Профі, 2017. – 572 с.
3. Практикум з фізики: навчальний посібник для вищих навчальних закладів. В. В. Бойко [та ін.] . – К.: НУБіП України, 2017. – 645 с.
4. Фізика. Модулі 1,2,3. 1. Механіка. 2. Молекулярна фізика та термодинаміка. 3. Електрика: методичний посібник для студентів технічних спеціальностей. В. В. Бойко [та ін.]. – К.: НУБіП України, 2014. – 167 с.
5. Фізика (кредитно-модульна система) Модулі 4, 5, 6. 4. Електромагнетизм. Електромагнітні коливання та хвилі. 5. Оптика. 6. Елементи квантової фізики, фізики твердого тіла, атома та ядра: методичний посібник. В. В. Бойко [та ін.]. – К.: НУБіП України, 2014. – 163 с.

15. Інформаційні ресурси

Вивчення дисципліни „Фізика” передбачає використання інформаційно - комп'ютерних технологій (глобальна система Інтернет, електронні підручники, візуалізація фізичних явищ та процесів, оцінювання знань, обробка результатів фізичного експерименту в Mathcad, Excel) та результатів сучасних досліджень в галузях фізики.

Все методичне забезпечення – лекційний матеріал, опис лабораторних робіт та завдання для самостійної роботи є на електронних носіях. Вся інформація надається студентам викладачем. Ця інформація може бути розміщена на сайті кафедри.

Матеріал інформаційного характеру, який в достатній мірі висвітлений в навчальній літературі, студенти опановують самостійно. **Рекомендована література є в достатній кількості в бібліотеці НУБіП України та в інших бібліотеках:**

- Цифрова бібліотека НУБіП України: <http://dglib.nubip.edu.ua/>
- Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: <https://www.nbuv.gov.ua/>
- Державна науково-технічна бібліотека України: <https://dntb.gov.ua/>
- Державна наукова архітектурно-будівельна бібліотека ім. В.Г. Заболотного: <http://www.dnabb.org/>

